

Borgå naturskolas säkerhetsdokument

2.1.2017

(uppdaterad 30.1.2023)

Innehåll

---

1 Allmänt.....	2
2 Beskrivning av verksamheten	2
3 Grupper som deltar i verksamheten	2
4 Ansvaret för deltagarnas säkerhet	2
5 Riskfaktorer i naturskolan och deras förebyggande	3
6 Rapportering av olycksfall och tillbud	6

1 Allmänt

Detta säkerhetsdokument gäller den verksamhet som Borgå naturskola driver utomhus (naturskoldagar för skolklasser och andra barngrupper, utbildningsdagar för lärare och andra pedagoger och dylika). Borgå naturskolas säkerhetsdokument fungerar som en guide i beaktandet av säkerhetsaspekterna i den praktiska verksamheten.

Naturskolans verksamhet planeras och genomförs av en miljöpedagog. Miljöpedagogen arbetar inom Borgå stads miljövärd. Miljövärderna hör till stadsutvecklingen.

Kontaktuppgifter: miljöpedagog Pia Lindström, tfn 040 760 5520, miljövärdschef Jesse Mether, tfn 050 444 2057, fornamn.efternamn@porvoo.fi.

2 Beskrivning av verksamheten

Borgå naturskola är en kringresande naturskola, vilket innebär att verksamheten ordnas i skolornas och daghemmen närmiljö, på rekreationsområden, naturstigar och i andra liknande miljöer. Största delen av verksamheten hålls i någon typ av skogsmiljö, men naturskolan håller program t.ex. även vid vattendrag (åar och bäckar, havsstränder).

I verksamheten beaktas vilka rättigheter och skyldigheter man har i och med allemansrätten. Gruppen informeras vid behov om dessa.

3 Grupper som deltar i verksamheten

Så gott som alla naturskolans grupper kommer från skolorna och daghemmen i Borgå. Största delen av skolgrupperna utgörs av grundskolans lägre klasser och förskolegrupper. Barnen inom småbarnspedagogiken är för det mesta i åldern 3–5 år. Naturskolan har även vuxengrupper (lärare och småbarnspedagoger).

4 Ansvar för deltagarnas säkerhet

Gruppens lärare/pedagog har ett odelbart ansvar för eleverna/barnen och deras säkerhet, fastän naturskolan som en utomstående instans ansvarar för programmets innehåll. En skol- eller barngrupp utan ansvarig lärare kan inte delta i naturskolans verksamhet.

5 Riskfaktorer i naturskolan och deras förebyggande

Naturskolans miljöpedagog bör ha en utbildning i första hjälp som är i kraft (kurs i nöd-förstahjälpen och/eller kurs i första hjälpen FHJ 1). En Första hjälp-utrustning finns alltid med i väskan under utomhusundervisning. Till utrustningen hör även mobiltelefon med programvaran 112 Finland, vilken gör det möjligt för Nödcentralverket att positionera ett nödsamtal.

Info om dagens program, lämplig klädsel och utrustning som behövs skickas på förhand till klassens/barngruppens lärare/pedagog, som i sin tur informerar hemmen.

I naturskolan används en del redskap, t.ex. lappar (förstoringsglas), kikare, burkar, håvar m.m. Naturskolans miljöpedagog instruerar alltid deltagarna i hur utrustningen ska användas. Söndriga redskap repareras eller ersätts av nya.

Ifall beslutet om var programmet hålls tas av naturskolan och platsen är okänd, bekantar sig miljöpedagogen om möjligt med platsen på förhand.

I tabellen på sidorna 3–5 finns de viktigaste riskfaktorerna i naturskolans verksamhet utomhus och deras förebyggande åtgärder uppräknade. På listan finns enbart sådant som naturskolans miljöpedagog i sin yrkesroll har möjlighet att ta i beaktande. Klassens/gruppens lärare/pedagog har under alla omständigheter ett odelbart ansvar för eleverna/barnen och deras säkerhet (se kapitel 4).

Tabell 1. Riskfaktorer i Borgå naturskolas utomhusverksamhet och deras förebyggande.

Risker i naturskolans verksamhet	Förebyggande åtgärder
Trafiken på väg till platsen för programmet.	1. Val av trygg rutt.
Ramla omkull, halka, falla från högre höjd eller annat dylikt olycksfall.	1. Val av tryggt område för undervisningen. 2. Anpassa programmet efter terrängen. 3. Informera gruppen på förhand om lämpliga kläder och skor för väder och plats. 4. Informera om hur man ska röra sig i naturen och vad man bör uppmärksamma (hala rötter, stenar, stubbar, vassa kvistar osv.). 5. Informera om eventuella platser dit man av säkerhetsskäl inte får gå (branta stup, hala klippor osv.).

	6. Övervakning av att reglerna för användningen av området följs.
Att bli våt, frysa, få solsting, bränna sig el.dyl.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informera gruppen på förhand om lämpliga kläder och skor för väder och plats. 2. Anpassa programmet enligt väder (mera rörelse vid kyla, söka skugga vid hetta osv.). 3. Informera gruppen om att ta med tillräckligt att dricka vid hett väder.
Brännskada vid användning av stormkök (Trangia) eller lägereld.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instruera noggrant i hur stormköket ska användas/man betar sig kring en lägereld. 2. Stormköket/elden får tändas på enbart av naturskolans miljöpedagog eller av en vuxen person som ansvarar för gruppen. Gruppens ansvariga lärare kan ge eleverna tillstånd att tända stormköket/elden. 3. Övervaka användningen av stormköket/lägerelden. 4. Ha släckningsfilt i beredskap. 5. Förvaring av brännvätska till stormköket på ett tryggt avstånd från eld.
Ormar, fästingar, getingar, myggor, älgflugor, hotande djur el.dyl.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informera på förhand om lämpliga kläder och skor (gummistövlar eller andra stadiga skor, kläder som täcker kroppen osv.). 2. Vid behov informera om vilka risker det finns att bli stucken eller biten ute i naturen och hur man kan förebygga detta. 3. Övervakning av området.
Stormar, blixtnedslag, snöskred, tromber, fallande träd o.d.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Följa med väderleksrapporter och iaktta vädret. 2. Beakta vädret vid val av plats för programmet. 3. Beakta de risker vädret kan ge upphov till och vid behov avbryta/inhibera programmet.
Gå vilse.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kartläggning av området på förhand (ifall det är okänt).

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Val av lämpligt område för gruppen. 3. Ge instruktioner om områdets gränser/om hur långt bort man får gå under programmet. 4. Hålla gruppen samlad och ha den under uppsikt. 5. Använda visselpipa för att kalla på gruppen.
Drunkningsolyckor.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ge tydliga regler om var man får röra sig under programmet. 2. Undvika stränder där vattnet snabbt blir djupt, hala klippställar och andra riskfyllda platser. 3. Ha gruppen under uppsikt.
Sjukdomsattacker.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vid behov beakta sjukdomar och allergier (t.ex. mot getingstick, pollen) hos deltagarna vid val av plats för programmet.
<p>Giftiga växter, bär och svampar.</p> <p>Giftig brännvätska (till stormkök).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Peka ut giftiga växter som kan orsaka en allvarlig förgiftning vid förtäring eller ge upphov till hudsymptom. 2. Instruera om att man inte får sätta okända växter, bär eller svampar i munnen. 3. Förvaring av brännvätska på ett tryggt ställe, utom räckhåll för små barn. 4. Vid allvarlig risk för förgiftning ringa hälsovårdscentral eller Giftinformationscentralen för konsultation.
Glasbitar, sprutor och annat farligt avfall	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informera deltagarna om att inte plocka upp vassa föremål, glasbitar, sprutor m.m. 2. Samla upp farligt avfall från området gruppen rör sig på.

6 Rapportering av olycksfall och tillbud

Gruppens lärare eller annan vuxen person, som har det odelbara ansvaret för sin grupp, ansvarar för rapportering om olycksfall eller tillbud till den säkerhetsansvarige, vårdnadshavare och övriga vederbörande.

Naturskolans miljöpedagog bokför olyckor och allvarliga tillbud i sin verksamhet samt rapporterar om dessa till sin chef.